

Nr 492.

Av herrar Åhman och Rimås, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 113, angående anslag för budgetåret 1953/54 till Bidrag till jordbrukets rationalisering m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 113 hemställas om anslag dels till bidrag till jordbrukets rationalisering, dels till kostnader för planeringskommittéer samt dels till statens avdikningsanslag.

Bidrag till jordbrukets rationalisering.

Lantbruksstyrelsen har för nästa budgetår beräknat medelsbehovet under detta anslag till 17 000 000 kronor, vari inkluderas ett anslag av 250 000 kronor till kostnader för planeringskommittéer. Föredragande departementschefen, som icke följt lantbruksstyrelsens förslag att sammanföra anslaget till planeringskommittéerna med rationaliseringsanslaget, har anslutit sig till styrelsens beräkningar av medelsbehovet men med hänsyn till en vid budgetårets ingång kvarstående reservation å anslaget uppfört anslaget för nästa budgetår med 15 000 000 kronor.

Till här förevarande ändamål har sedan anslagets tillkomst budgetåret 1948/49 och till och med budgetåret 1951/52 anslagits sammanlagt 55 000 000 kronor. Utgifterna har under samma tid enligt budgetredovisningarna uppgått till 19 460 000 kronor, varför en betydande reservation uppstått på anslaget. Denna uppgick vid ingången av nu löpande budgetår till drygt 36 miljoner kronor.

Med hänsyn till de regler, som gäller för anslagets disposition, innebärande avsevärda eftersläpningar av beviljade medels utbetalande, kan uppkomsten av en viss reservationsmedelsbehållning på anslaget inte undvikas. Det förtjänar emellertid att uppmärksammas att ett icke ringa belopp — drygt 5 miljoner kronor — av den samlade reservationsmedelsbehållningen utgöres av medel som över huvud taget icke blivit disponerade. Anslaget synes därför ha varit icke obetydligt större än behovet.

För nu löpande budgetår är anslaget uppfört med 15 000 000 kronor. Enligt uppgift från lantbruksstyrelsen har under budgetårets första hälft — till 1 januari 1953 — endast cirka 5 miljoner kronor disponerats. Reservationsmedelsbehållningen å anslaget synes därför icke minska under budgetåret. Snarare förefaller en ökning vara att emotse. Departementschefens antagande att en odisponerad reservation om endast cirka 2 miljoner kronor skulle komma att finnas på anslaget vid utgången av det

löpande budgetåret, vilket skulle betyda en *minskning* av den odisponerade behållningen med drygt 3 miljoner kronor, synes med andra ord icke realistiskt.

Lantbruksstyrelsen har som ovan anförts beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till 17 miljoner kronor. Vi finner för vår del inte skäl att frångå lantbruksstyrelsens beräkningar. Det av lantbruksstyrelsen beräknade anslaget kan emellertid med hänsyn till förut anförda omständigheter minskas med 5 miljoner kronor utan att de medel som står till rationaliseringsverksamhetens förfogande blir mindre än vad lantbruksstyrelsen begärt. En dylik nedskärning av anslaget för nästa budgetår skulle endast medföra en önskvärd "hyfsning" av anslaget i riktning mot en nedskärning av reservationsmedelsbehållningen. I lantbruksstyrelsens beräkning av här ifrågavarande anslag ingick även de till 250 000 kronor uppförda kostnaderna för planeringskommittéer. Då anslaget för detta ändamål uppföres särskilt, kan anslaget till rationaliseringsverksamheten minska med även detta belopp. Vi föreslår således att bidraget till jordbrukets rationalisering för nästa budgetår uppföres med (17 000 000 — 5 000 000 — 250 000 =) 11 750 000 kronor.

Kostnader för planeringskommittéer.

Detta anslag har av departementschefen föreslagits till 250 000 kronor eller detsamma som lantbruksstyrelsen. Även om detta anslag synes kunna sägas att det, i likhet med rationaliseringsanslaget, uppenbarligen varit större än det faktiska behovet. Under de fyra avslutade budgetår, som anslaget hittills utgått, har nämligen anslagits sammanlagt 1 450 000 kronor, varav endast 530 500 kronor disponerats. Antalet planeringskommittéer, som ursprungligen beräknades till 100-tal, har också kraftigt nedgått. Enligt uppgift från lantbruksstyrelsen är för närvarande cirka 15 kommittéer i verksamhet, och antalet kommittéer beräknas icke komma att i någon mera betydande grad stiga. Såsom lantbruksstyrelsen framhållit i sina petita, avser man också att i enlighet med föregående års riksdags beslut bedriva den översiktliga planeringsverksamheten endast i den omfattning, som påkallas av mera aktuella rationaliseringsbehov. Med hänsyn härtill och till att medelsåtgången under det senast avslutade budgetåret, 1951/52, då antalet kommittéer var betydligt större än som nu avses, uppgick till cirka 140 000 kronor, bör en nedskärning av det av departementschefen föreslagna anslaget kunna företas utan men för verksamheten. Vi föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med 150 000 kronor.

Statens avdikningsanslag.

I fråga om detta anslag har lantbruksstyrelsen föreslagit en höjning av

bidragsramen från 3 000 000 till 4 000 000 kronor. Även departementschefen har ansett, att det i och för sig skulle vara önskvärt om en sådan höjning kunde genomföras. Han har dock stannat vid att förorda en oförändrad bidragsram.

Torrläggningsverksamheten utgör utan tvekan ett av de viktigaste leden i jordbrukets rationalisering och är i många fall en ovillkorlig förutsättning för åtskilliga andra åtgärder, som avser att höja jordens produktionsförmåga och därmed brukningsdelarnas lönsamhet. Med hänsyn härtill och till angelägenheten att minska den eftersläpande balansen av ärenden, vilken vid ingången av nästa budgetår av lantbruksstyrelsen beräknas motsvara ett bidragsbelopp av cirka 10 500 000 kronor, vill vi föreslå, att bidragssumman höjes såsom lantbruksstyrelsen föreslagit till 4 000 000 kronor. Någon höjning av anslaget för nästa budgetår torde inte föranledas härav.

Under erinran om att det vi här föreslår innebär en besparing för statsverket under nästa budgetår med sammanlagt 3 350 000 kronor — utan att rationaliseringsverksamheten därigenom begränsas — och med hänvisning till vad i övrigt anförts föreslår vi således,

att riksdagen måtte

1. å riksstaten för budgetåret 1953/54 under nionde huvudtiteln anvisa
 - a) till *Lantbruksnämnderna: Kostnader för planeringskommittéer* ett förslagsanslag av 150 000 kronor;
 - b) till *Bidrag till jordbrukets rationalisering* ett reservationsanslag av 11 750 000 kronor;
2. medgiva att under budgetåret 1953/54 må beviljas statsbidrag från statens avdikningsanslag å tillhoppa högst 4 000 000 kronor.

Stockholm den 1 april 1953.

Hj. Åhman.

S. Rimås.
